

Kamil Kinkır'ın Anısına...

Alpaslan SAVAŞ*

Vardiya Çıkışı

Teneke bidonlar içinde
Direnenleri ısıtan sabahın
İlk saatlerini soluyor
Makine tezgahları

Gece vardiyası uykusuz
Servisler,
bekleyen haklı öfkesi ellerin

Çaresiz bir işçinin
Aradığı bir çift gözdür
Buğulu servis camından,

Vardiya çıkışı
Yalnız değilsin,
buradayız diyen bir çift göz

Ve çaresiz bir işçinin
Umuda yolculuğudur
Kapıda göz göze gelişler

Çünkü birbirine aynı umutla bakan gözler
Yaratan ellere hükmediyorsa
Tarihin akışını bile değiştirebilirler

O kapıda durmalı heybetiyle yine
Göz göze gelmeli gözler

Sevinenler de olmalı
Öfkelenenler de

---

* Sendika Uzmanı-Birleşik Metal-İş Sendikası Örgütlenme Dairesi

Çünkü haksızlığa boyun eğmemeyi
Öğreniyor
Her işçi
İşçi olmanın erdemini

Çünkü
Direniş gözlerde başlar

O kapıda durmalı heybetiyle yine
Göz göze gelmeli gözler

İşçiler fısıldaşmalı
İçindeki öfke umut olmalı

O fabrika kapısında durmalı
Bütün heybeti ile

Serkan Öngel / 11 Eylül 2010

***

Sevgili Serkan bu şiiri, Kamil Kinkır'ın hayata gözlerini kapadığı gün yazdı. Biri bana "Kamil Kinkır kimdi? Niye sizin için bu kadar değerliydi?" diye sorsaydı, ona hiç bir şey anlatmaya kalkmadan Serkan'ın dizelerini önerirdim.

Bunun için o dizelerle başlamak istedim yazıya.

* * *

O amansız hastalığa yakalanmasını pek de kolay kabullenemedik. Bu yüzden olsa gerek defalarca düşünmemize, bazen de niyetlenmemize rağmen, kendisiyle bir sözlü tarih çalışması yapamadık. Ölümü konduramadığınız birine galiba bu çok kolay önerilemiyor. Hele işçi sınıfının örgütlenmesinde henüz olgunluk dönemini yaşayan ve yapacağı daha bir dünya şey olduğunu bildiğiniz biri için buna kalkışamıyorsunuz. En azından benim elim, kalemim varmadı bunu yapmaya. İyi etmedik. Daha şimdiden, hemen bu yazıda aktarılacak çok değerli bilgiler, anılar, tanıklıklar olurdu elimizde. Olmadı... Bu boşluğu mücadele arkadaşları ile kapatmak gibi bir borcumuz var artık.

* * *

Şiiri okurken zihnimde canlanıyor. Örgütlendiğimiz bir fabrikanın kapısında, lapa lapa yağın altında, etraftan toplanmış çalı çırpı ve gazete kağıtlarının içine tıktırıldığı bir varilin çevresinde, işten atılan işçilerle birlikte saatler boyu beklediğimizi hatırlıyorum.

Sendikaya üye oldukları için kapının önüne koyulan işçiler teneke bidonların, varillerin çevresinde birikirler. İşten çıkartılan arkadaşları gösterilerek sendikadan istifa etmeye zorlanan, teker teker şefleri, müdürleri ya da doğrudan patronları

tarafından sorgu/ikna odalarına çekilen işçiler ise içeridedir. İçerdekilerden kimileri vardiya çıkışında servis araçlarından bize el sallar, kimeleri sıkılı yumruğunu bize kaldırır. Servisin içinden sallanan el ya da sıkılan yumruk “bugün de satın alamadılar bizi” anlamına gelir.

İstanbul Dudullu'da Sinter Metal'in, Bursa Demirtaş'ta Grammer Koltuk Fabrikası'nın kapısında bu fotoğraf kimbilir kaç kez yaşandı. Atılan işçilerin iş başı yapması ve sendikanın kabul edilmesi için fabrikanın kapısının önünde günlerce, kimi zaman aylarca işçilerle birlikte kimbilir kaç kez nöbetteydi Kamil Kinkır.

Bu açıdan O'nun hayatı, Türkiye için önemli bir tarihsel kesitteki sendikal hak ihlallerinin de tarihidir aslında. Ne suçlar, ne ayıplar, ne hikayeler vardır o tarihte. Yazmaya kalksak roman olur derler ya, tam öyledir. Kamil Kinkır'ın yaşamı bu tarihin tanığıdır.

***

1955 yılında Adapazarı'nda dünyaya geldi Kamil Kinkır. Ailesinin taşındığı Üsküdar'da ortaokulu bitirdi. 1970 yılının 15-16 Haziran günlerinde henüz çocuktuk. Büyük yürüyüşte, evden kaçıp Kadıköy'de işçilerin yanı sıra arkadaşlarıyla yürüdüklerinden tebessümle bahsedirdi. “Bilseydik meğer ne kadar önemli olaylarmış, anlayamadık, çocuktuk” dediğini hatırlıyorum. Bense sonradan sınıf mücadelesinin en ön saflarında yer alacağını habercesiymiş diye düşünmüşümdür hep.

Ardından işçiliğe başladı. Türk Hava Yolları yer hizmetlerinde çalıştı bir süre. Sonra belki de hayatının devamını önemli ölçüde belirleyecek olan Aksan Alüminyum fabrikasına girdi. Orada genç bir işçi olarak hem sendikaya hem siyasete örgütlendi. Uzun yıllar neferi olarak içinde yer alacağı ve bir gün genel başkanı olacağı sendikaya, T.Maden-İş Sendikası'na üye oldu.

Aksan'da işbaşı yaptıktan sadece bir yıl sonra sendika temsilcisi seçildi. 12 Eylül faşist darbesine kadar bir yandan işyerinde sendikanın örgütlülüğünü taşıdı, diğer taraftan onlarca fabrikanın örgütlenmesinde bir militan gibi çalıştı.

Bu örgütlenmelerden biri çoğu sohbetimizin konusu olurdu. O'nun hayatında silinmez bir iz bırakmış olan Otosan örgütlenmesiydi bu. 13 Mart 1980 sabahı çeşitli işyerlerinden temsilcilerle Otosan fabrikasının önüne bildiri dağıtmaya gitmişlerdi. Her şey sertti o yıllarda. Tedbirli olmak gerekiyordu. Daha güzel bir yaşam için mücadele etmenin bedeli ağırdı. Örgütlenmek, ağır işçilikti. Kamil Kinkır'ın da içinde bulunduğu bu ağır işçilik ustaları o sabah bir minibüsün içine doldular. Netaş işçisi Mustafa Benlioğlu da oradaydı. Minibüsün tıka basa dolduğunu, en son Benlioğlu'nun zorla binebildiğini, kapısını kendisinin kapattığını söylediler Kamil Kinkır.

Otosan'ın önünde indiler. Bildirilerini dağıttılar. Dönmeye hazırlanırken karşıdan gelen bir grupla karşı karşıya kaldılar. “Hemen arkamdaydı Mustafa” demişti; “Ben yan duruyordum. Bize doğrultulan silahın sesini duyduğumda vücudumu yokladığımı hatırlıyorum. Vuruldum herhalde diye düşünürken Mustafa

bana tutunarak yere yığıldı. Beni sıyıran kurşun Mustafa'ya isabet etmiş.”

Onu tanıyanlar bilir; Kamil Kinkır geçmişe dair her ne anlatsa büyük bir coşkuyla anlatırdı. Onlarca örgütlenme çalışmasını, bir o kadar genel kurul sürecini, kavgaları, yengileri, yenilgileri dinledim. Sadece Mustafa Benlioğlu'nun vurulduğu bu olayı anlatırken içinin burkulduğuna, gözlerinin buğulandığına tanık olmuşumdur. Hep büyük bir saygıyla anardı Benlioğlu'nu ve hüznle anlatırdı Otosan'ın önündeki o sabahı...

***

1980 yılı 12 Eylül'ünde DİSK ve bağlı sendikalar kapatıldı. Grevler durduruldu. Toplu iş sözleşmeleri Yüksek Hakem Kurulu tarafından sonuçlandırıldı. 1982'de yeni Anayasa, 1983 yılında yeni sendikalar ve toplu sözleşme yasaları çıkartıldı.

Bu süre zarfında T.Maden-İş Sendikası'nın örgütlülüğü büyük ölçüde dağıtıldı. İşyerlerinin büyük bir bölümü Türk Metal Sendikası'na yönlendirildi. Direnenler ise Otomobil-İş Sendikası'na örgütlenmeye çalıştılar.

İşte o direnenlerden bir tanesi de Aksan fabrikasının işçileri idi. 1984 yılında Aksan işçileri Otomobil-İş Sendikası'nda örgütlenmeyi başardılar. Aynı yıl içinde Kamil Kinkır işyeri sendika baştemsilcisi seçildi. Tıpkı T.Maden-İş Sendikası'nda olduğu gibi Otomobil-İş Sendikası'nda da aktif olarak çalıştı.

1986 yılında gerçekleştirilen ve 12 Eylül sonrası kitlesel ve etkili ilk grevi olan Netaş grevi Otomobil-İş Sendikası tarafından gerçekleştirildi. Kamil Kinkır grevin örgütlenmesi, başarıya ulaşması, grevle toplumsal dayanışmanın örülmesi için Netaş işçileri ile birlikte gecesini gündüzüne katan onlarca işyeri temsilcisi ve öncü işçiden biri oldu. 12 Eylül sonrasında “Bu yasalarla artık grev yapılamaz” yığınlığını kıran kadroların arasında yer aldı.

DİSK, DİSK'e bağlı sendikalar ve bu sendikaların yöneticileri hakkında açılan davalar beraatle sonuçlandıktan sonra T.Maden-İş Sendikası yeniden açıldı. Kısa bir süre sonra T.Maden-İş Sendikası ve Otomobil-İş Sendikaları arasında birleşme çalışmalarına başlandı. Kamil Kinkır, Otomobil-İş Sendikası Kartal Şube Sekreteri seçildiği 1990 yılından sonra her iki sendikanın bu birleşme sürecinde aktif olarak yer aldı. 1993 yılında gerçekleşen birleşme ile Türkiye sendikal hareketinin bu iki köklü sendikal geleneğinin bugünlere taşınmasını sağlayan kadrolardan biri oldu. Yeni adı Birleşik Metal-İş olan sendikanın önemli bir döneminde işçiler O'na sendikanın genel başkanlığı görevini de verdiler. Kamil Kinkır, 1997 yılında gerçekleşen genel kurulda sendikanın Genel Başkanı seçildi.

***

Bu birleşmenin öncesinde Otomobil-İş Sendikası, 1992 yılında önemli bir işçi direnişine sahne oldu. Kamil Kinkır'ın, hep büyük bir coşkuyla anlattığı bu direniş, yakın tarihimizde olmasına karşın, üzerine yazılı bir çalışmayı fazlasıyla hak ediyor. İstanbul Kartal'daki ITT Schaub Lorenz televizyon fabrikası direnişini, başta Kamil Kinkır'dan olmak üzere yaratıcıları tarafından defalarca dinlemek hem

keyifli hem de öğretici idi. Aradan yıllar geçtikten sonra fabrikanın temsilcileri ve Kamil Kinkır her bir araya geldiklerinde, İTT direnişine ilişkin başka bir detay, hatırlanan farklı bir olay gündeme gelirdi. Kamil Kinkır'ın bu direnişteki önderliği, kimle konuşursak teslim edilirdi.

İTT, Otomobil-İş Sendikası Kartal Şubesi'nin örgütlü olduğu en büyük fabrikaydı. Fabrikada 1300 kişi çalışıyordu. Fabrika içine girdiği mali kriz gerekçe gösterilerek kapatılmak istendi. İşçilerin milyarlarca lira ücret ve kıdem tazminatı alacağı vardı. 17 Haziran 1992 tarihinde bankalar fabrikayı haczetmeye geldiğinde işçiler kendilerini fabrikaya kapattılar. Kapıları kaynattılar. Tam 62 gün fabrikayı evleri yaptılar. O dönem fabrikanın işyeri baştemsilcisinin ifadesiyle, 62 gün döşek yüzü görmediler.

Atmışikinci günün sonunda işçiler bir basın açıklaması yaptı. Fabrikaya el koyduklarını, üretime devam edeceklerini ilan ettiler. Mevcut malzemelerle yeniden televizyon üretimine başladılar. 6 ay boyunca fabrikayı çalıştırdılar. Ürettiklerini sattılar. Maaş alacaklarının ve kıdem tazminatlarının bir bölümü bu üretimle karşılandı. 6 ayın sonunda bankaların yaptığı diğer ödemelerle fabrika satıldı. İşçilerin kalan tüm hakları böylece tamamlandı.

Schaub Lorenz direnişi sırasında Kamil Kinkır, Şube Sekreteri idi. Kamil Kinkır, 62 gün boyunca direnişteki işçilerle birlikteydi. Onların yanından ayrılmadı. Ve yine direnişin başarıya ulaşmasında, işçilerin bir kuruluş dahi kayba uğramamasında önemli bir rol üstlendi. İşyeri sendika baştemsilcisi, “Kamil Kinkır her gün oradaydı” diyor. “Hem bedeni hem de aklıyla yanımızdaydı...”

***

Kamil Kinkır ile birlikte anlatılacak, onun içinde yer aldığı nice örgütlenmeler, eylemler, mücadeleler var. Ülkenin son 35 yılında metal işçilerinin yürüttüğü tüm mücadelenin mutlaka bir yerindedir. Kiminde tezgahı başında işçi, kiminde işyerinde temsilci, kiminde sendika başkanı olarak...

***

O'nun 55 yıllık yaşamına şöyle bir bakınca, bu yaşamdan geriye, biri sendikacılık diğeri siyaset, iki önemli ders var.

Kamil Kinkır örnek bir sendikacıydı. Sendikacının, kariyerist ve koltuk sevdalısı olduğu, geldiği tezgahı ve tezgah başındaki işçileri çok çabuk unuttuğu, bunlara çok kolay yabancılaştığı bir dönemde sendikacılık yaptı. Temsilci oldu, şubede görev yaptı, genel başkanlık da dahil olmak üzere, sendikanın pek çok kademesinde görev aldı. Sonra seçilemedi. Ama sendikası ona, belki de hayatında yaptığı en iyi şey olan, işçilerin örgütlenmesi görevini verdi.

Bir sendikada yıllarca genel başkanlık yaptıktan sonra, şehir şehir işçilerin

sendikalaşması için dolaşan, aylarını evinden uzak, gündüzlerini fabrika kapısında direnişçi işçilerle, gecelerini ise yıldızsız otel odalarında, misafırhanelerde geçiren kaç sendikacı var artık? Temsilciyken de, genel başkanken de, örgütlenmeciyken de hep işçilerle birlikteydi. Bu yüzden O'nun sendikacılığı, derstir.

Kamil Kinkır'ın sendikal kimliği ne derece önemliyse siyasi kimliği de o derece önemliydi. Sendikal mücadele ile siyasi mücadeleyi sadece lafta değil, pratikte de birlikte yürüttü. Hep örgütlü oldu. Bu ülkede aydınının, sendikacının, akademisyenin örgütsüzlüğü vaaz edilirken O, hayatının her döneminde örgütlü oldu. İşçilik hayatına başladığından öldüğü güne kadar örgütlü idi. Temsilciyken de, genel başkanken de sonrasında da. Hiçbir başka sıfat, hiçbir başka konum O'nun örgütlü mücadelesinin önüne geçmedi. O, bir komünist olarak işçilik hayatına başladı, öyle de bitirdi.

***

Büyükçe bir bavul hazırlamış, henüz iki gün önce Gönen Kemal Türkler Tesisleri'ne gelmişti. Biz örgütlenmeciler uzun süre şehir dışında kalacağımızı bildiğimiz durumlarda birbirimize "bavulu sağlam hazırla" deriz. Öyle sağlam bir bavul hazırlamıştı. Muhtemelen yaz boyunca orada olacaktı. Eğitimler de başlamıştı, Tesis'in kalabalık dönemi açılıyordu.

Temsilci eğitimi sürüyordu. 15 Haziran 2009 akşamı fenalaştı. Bu sefer metal işçileri onun yardımına koştular. Hastaneye kaldırdılar. O zaman anlaşıldı hastalığın ciğerlerini sardığı, için için ilerlediği.

Çok ağır bir tedavi uyguladılar Kamil Abi'ye. Cüsseye göre tedavi deyip gülüyorduk. O tedavi O'nu bir süre ayakta tuttu. 1 Mayıs'ta alanda birlikte idik. Taksim Meydanı'nda bir oraya bir buraya koşturduğunu hatırlıyorum.

Direndi. Son güne kadar. Dışarıya çıkması zorlaştığında referandumda oy kullanacağı sandığın okulun dördüncü katında olmasını dert ediyordu. Bildiriler istedi. Hasta yatağında ziyaretine gelenlere "Hayır" gazetesi dağıttı.

11 Eylül 2010'da onu kaybettik.

***

İşçilerle birlikte iken nefesi hiç tükenmezdi Kamil Abi'nin. O amansız hastalığa yakalanmasaydı tükenmezdi de.

Daha örgütleyeceğimiz çok fabrika, görüşeceğimiz çok işçi, yapacağımız çok iş vardı.

Bu iş erken oldu be Kamil Abi.